

1907: VALENCIA NAIX COM A NACIONALITAT

Com no volem atribuir-nos la paternitat de l'idea de la "Nacionalitat Valenciana", sino senzillament el seu recordatori i la seua difusio, anem a intentar rebuscar un poc en el passat per a averiguar quan sorgi esta expressio entre valencians, i les circumstancies que la feren possible.

"Valencia està en peu. Vol fer patria escomençant per ella mateixa. Vol homens nous, gents noves, formules de convivencia politica que trenquen els estretors dels antics partits, fabricats en odis, sostinguts per l'exclusivisme, esterils per a crear si tenien que fer fecundacio de lo contrari."

Este comentari se publicà en el diari "El Radical" el dimecres 3 de juliol de 1907. Responia al clam suscitat pels actes de "Solidaritat Valenciana" organitzats en motiu del 29 de juny, data del "Decret de Nova Planta" que havia anulat els Furs del Regne de Valencia dos sigles arrere. El dumenge 30 de juny s'havia celebrat un "mitin regionaliste" en el trinquet de Joan de Mena a les quatre de la vesprada, en una calor per a escarotar-se. Segons les croniques mes benignes s'havien reunit huit mil persones per a escoltar a Montanyés, Marial, Nougués, Malea, Escuder, Salvatella, Simó, Mallafré i Encanye Sorià. D'est acte cabria deduir, segons "El Radical" de 2 de juliol que: "Valencia i els valencians s'han percatat de part de qui està la rao i la justicia; Valencia i els valencians han comprés quins l'amen i quins la volen; Valencia i els valencians han vist clar quins son els que estan disposats a engrandir-la, a dignificar-la, a fer-la potent, poderosa, rica i prospera, i ;naturalment! Valencia i els valencians honrats i dignes, que ho son l'immensa majoria de les seues habitants, impediren que els ribalts, els portaveus de la mentira, els aliats del regim, els "chantagistes" pogueren ni tan se vol intentar - ;;;intentar!!!- deslluir el grandios mitin, l'importancia extraordinaria de la qual ha reconegut la premsa de tots els colors i de tots els matissos."

La "Solidaritat Valenciana" de 1907 pretengue coordinar l'acció política de tots els partits per damunt de les ideologies, tenint com a premissa el valencianisme. El seu primer objectiu era acabar en el caciquisme, "Vergonya i oprobí de la regió", segons frase del doctor Josep Maria Escuder, i conseguir representants propis de València, no subjectes al centralisme de Madrid. L'idea s'afiança en un article del 3 de juliol: "Vegen els valencians quants representants hi ha en tota la regió que hagen segut elegits per la verdadera voluntat del poble. Potser que no apleguen a tres. Pensen els valencians en aço, i tindran l'explicació d'eixa impunitat en que els governs venen explotant vilment la nostra regió i atropellant els seus drets." I encara en un altre paràgraf: "Si la regió valenciana tinguera representants propis, una altra seria la seua sort. No tenint-los, se veu condemnada a una vida indigent, podent ser la regió més rica entre totes les d'Espanya." El 6 de juliol el Partit Radical manifesta que: "Es la nostra finalitat política fer de

València un poble lliure, tolerant, progressiu, que imponga la seua voluntat conscient i cree d'esta forma una nova vida política i social, capaç de reviscolar les energies populars, abranades pels cacics de tots els partits." El valencianista Josep Maria Escuder ratificava esta posició en un article publicat el 11 de juliol i que titulà "Abraç solidari": "La Solidaritat es el punt de trobada de diversos factors socials que lluitaven entre sí, vivien separats i esterilitzaven la seua voluntat antagonica, perdent la seua energia, sense poder servir a la seua patria, explotada per l'adversari comú, que els enguerrava." "En un moment de lucidesa, han comprés que podia acostar-los no soles l'amor a la regió valenciana, sino certa continuïtat de principis: 1 la purea del sufragi, acabant en el caciquisme; 2 l'autonomia del Municipi, base de l'Estat, i 3 la reconstitució de la regió valenciana, barrant eixa fatal divisió en províncies que nos apoquix, debilita i posa als nostres districtes al servici de la centralisació". "¿Per que s'ha de calificar d'engendre monstruós esta cordialitat d'elements heterogeneus?; ¿pero es que en la societat som realment homogeneus?; ¿no som distints? I encara sent distints, ¿podem substraure-nos a la vida en comú? ¿no hi ha alguna cosa que nos afecta a tots?...". "Tots depenem de tots. No vivim en quarters separats, com les juderies marroquines. No som meninfots; res de lo que es huma, nos es alie. Encara tenint cada qual la seua teoria política, podem junts, ajudar al be de la regió valenciana... Som solidaris per sentiment moral, per deures de consciència, per amor als nostres germans, per diví principi de caritat, per simpatia als nostres compatriotes, per pietat als que patixen, perque nos sentim carn i sanc del poble."

Tot això no convindrà "al Poder Central, que absolutament nos explota; no convindrà ad eixos oligarques que trauen a València quaranta milions i a soles li tornen quinze; no convindrà al "trust" de la premsa que eixercix des de Madrid el monopoli de les idees; no convindrà als que trafiquen en una revolució de llengües; no convindrà als cacics i als criats dels cacics, rojos o liles, que s'entenen en els partits mijos per a despollar a la ciutat de la seua sobirania i del seu diners; pero convindrà, segurament, a tots els homes honrats que amen desinteressadament a la seua regió i que fent alguna cosa per

ella, i cada qual per la seua, facen una gran patria, una patria habitable a on els homens no es miren com a endenyades cabiles, sino com a germans i compatriotes."

"Este sentiment colectiu nos unix a individus de diverses idees en una Solidaritat regional, proponent-nos constituir de nou la personalitat regional valenciana, afirmant la seua sobirania en l'expressa conquesta del vot, del dret emancipat del caciquisme..."

"¿Per qué cridar-nos monstros quan nos abracem als que mai deguerem d'odiar? ¿Per qué tractar de separar als que se tendixen els braços? A soles el que te un infern en la seua anima es incapaç de concebre l'amor. La verdadera monstrositat es l'odi. Odia. ¿Cap major desgracia? ¿Hi ha res menys raonable?"

El dimarts 30 de juliol Josep Maria Escuder insistix en el seu escrit "Lo que va de Barcelona a Valencia": "No hi ha mes que a soles un procediment capaç de redimir-nos: la Solidaritat, i a soles una idea deu d'induir-nos: el regionalisme."

De totes maneres, el nucleu central de la qüestio que nos ocupa es documenta el dia 3 de juliol de 1907, en plena ebullicio dels actes populars. El valencianisme eixia al carrer i el cronista escrivia una frase magistral:

"VALENCIA NAIX COM A NACIONALITAT".

En acabant d'esta frase, d'esta primera afirmacio rotunda, venien les exigencies de lleis propies, autonomia i respecte als ciutadans.

Pero tambe vingueren les critiques i els atacs, la reaccio fulminant contra eixe nacionalisme que sorgia.

Tambe coincidia en tota esta efervescencia la reunio de la primera "Assamblea Regionalista".

"Entren dos senyores en el local i resona un gran aplaudiment de salutacio, al qual unim el nostre."

El president anuncia la constitucio de l'assamblea.

Josep Mª Puig Torralva

Josep Maria Puig Torralba dona l'lectura a un llarg treball que es molt aplaudit. "Valios treball del l'literat mallorquí D. MIGUEL SANTS OLIVER SOBRE L'ORIGINE DE L'IDIOMA VALENCIÀ, TREBALL que obte mereixcuts aplaudiments. Treball de Ricardo Ambers sobre regionalisme. D. Josep Serra Catalá diu "que Catalunya i Valencia constitueixen una sola personalitat historica, provant-ho en numerosos fets historics." (1) López Solà: "Idees al voltant de la constitucio

regionalista valenciana." "El Sr. Gumiel, de Valencia Nova, llig fragments d'un treball titulat "Necessitats de l'Estudi de l'història de Valencia". Diu que es necessari est estudi per a coneixer el nostre progrés. Cita a molts dels grans homens que foren glòries de les lletres valencianes. Aconsella la conservació de les nostres tradicions lliteràries i artístiques. Propon que totes les entitats valencianes procurin donar a coneixer i propagar totes quantes obres consideren importants per a la cultura i progrés de Valencia."

(1) Nota del transcriptor: Note's que es l'unica veu discordant que parla d'unitat.